

Rozhledy matematicko-fyzikální

Zdeněk Janout

Kraus, I.: Fyzika v kulturních dějinách Evropy. Romantici a klasikové

Rozhledy matematicko-fyzikální, Vol. 85 (2010), No. 1, [61]

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/146353>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2010

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

**Kraus, I.: Fyzika v kulturních dějinách Evropy.
Romantici a klasikové.**

Česká technika – nakladatelství ČVUT, Praha 2009

Romantici a klasikové je čtvrtý díl publikace *FYZIKA v kulturních dějinách Evropy*. Cílem autora, profesora Ivo Krause, je tentokrát seznámit čtenáře s fyziky, jejichž dílo se stalo základem moderní atomové teorie. Jde o období od Velké francouzské revoluce až do druhé světové války. Čtenář se setká s takovými osobnostmi, jakými byli Antoine Lavoisier, John Dalton, Amedeo Avogadro, Augustin Jean Fresnel, Joseph Louis Gay-Lussac, Lord Kelvin, Johannes Diderik van der Waals, Hermann Helmholtz, Joseph John Thomson, Ludwig Boltzmann, Hendrik Antoon Lorentz, Pieter Zeeman, Albert Abraham Michelson, Wilhelm Conrad Röntgen, Henri Becquerel, rodina Curieových, Wilhelm Ostwald, Heike Kamerlingh Onnes, Paul Langevin, Lise Meitnerová, Otto Hahn a další. Patří mezi ně i ti, kteří žili a tvořili v českých zemích: Bernard Bolzano, Christian Doppler, Ernst Mach a František Běhounek.

Tak jako předchozí díly, ani tato kniha není pouhým vyprávěním o životě učenců, jejich objevech, funkcích, vyznamenáních či počtách, ale dokumentuje i prostředí, ve kterém žili, s kým se stýkali a spolupracovali. Je i obrazem života na mnoha evropských univerzitách a v laboratořích (např. Cavendishova laboratoř v Cambridge, Leidenská kryogenní laboratoř). Čtenář se dále dozví o počátcích vzduchoplavectví, o zkoumání pravosti turínského plátna, v němž byl údajně do hrobu uložen Ježíš Kristus, o Chladniho obrazcích, o Coriolisově síle a jejich projevech v pozemských podmínkách, o Fresnelově čočce a jejím využití v zobrazovací a osvětlovací technice, o spojení Evropy s Amerikou podmořským telegrafním kabelem, o jevech v atmosféře i kolem nás způsobené rozptylem světla, o objevu první elementární částice – elektronu, o vlivu magnetizmu na elektromagnetické záření, o objevu paprsků X a jejich využití v rentgenové počítačové tomografické metodě, o objevu radioaktivity, o Nobileho výpravě k severnímu pólu vzducholodí Italia a jejích osudech, o štěpení jader uranu, o dopisu A. Einsteina z roku 1939 prezidentu Rooseveltovi, v němž informoval prezidenta o možnosti vyrobení atomové zbraně Němci.

Text knihy je vhodně doplněn kvalitními obrázky a barevnými reprodukcemi popisovaných osobností a jejich výzkumných aparatur. Hlavní text knihy je opatřen řadou poznámek pod čarou, které jej vhodně doplňují. Zvláštní pozornost zaslouží dokumentace různých osobností a událostí pomocí reprodukcí poštovních známek. Marie Curie je jednou z nejlépe zobrazovaných osobností na poštovních známkách. Barevné reprodukcce některých z nich jsou umístěny v příloze za stranou 222. V závěru knihy je uveden jmenný rejstřík, v němž je citováno 196 osobností, o kterých je v knize pojednáno. Mezi nimi